

"Buotsámi" ásahus?

Mon lean fárren Norgii. Barggan Sámi allaskuvllas ráddeaddin. Čohkkán Guovdageainnu kulturviesus. Odne barggan jahkeraporttain. Ferten duddjot raportta nu ahte Norgga dutkanráđđi lea duhtavaš, vai Sámi allaskuvla oažžu seammá ollu ruđaid boahteáiggis go dál.

Lean fárren Norgii, eará máilbmái. Kruvdnaprinsa Haakon ja Mette Marit coggaba gávtti go ávvudeaba Sámi álbmotbeavvi Kárašjogas. Haakon loahpaha sártni vuollegaččat sámegillii: "Giitu beroštumis."

Lean fárren Davvinorgii, gos Sámi debáhtat oidnojit juohke beavvi buot aviissain. Odne logan ahte muhtin Arnold Johansen, gii 15 jagi lea leamaš mielde Sámi jienastanlisttus, gieskat lea cealkán iežas eret listtus. Son ii hálit Leahkit oassi systemas mii addá dihto olbmuid duppálvuogiatvuodaid dihto soga geažil. Ja son atná Finnmárkkulága guovžžabálvalussan Sámi kultuvrii: "Ironisk nok tror jeg innføringen av finnmarksloven vil vise seg å være den største trusselen mot samisk språk og kultur noensinne." (*Finnmark dagblad* 30/1 2009)

Mon barggan jahkeraporttain. Mon bláden daid guhtta girjji maid Allaskuvla lea almmuhan 2008. Asta Mitkijá Balto girjjis gávnnan miellagiddevaš jearaldagaid: Mak-kár autentalašvuoda vuordámušat leat mis sámiid ja eará álgoálbmogiid hárrái? Lea go nu ahte álgoálbmogat fertejit "duodaštit lagasvuoda ja várrugasvuoda lundui, beroškeahttá das leago dat duohta"? (*Sámi oahpaheaddjit sirdet árbevirolaš kultuvrra boahttevaš buolvvaide - Dekoloniserema akšuvdnadutkamuš Ruota beale Sámis, s 43*)

Jearaldagat mat jorret mu oaivvis leat várra ná: Livččii go Ruota kruvdnaprinsessa Victoria goassige sámástan? Livččii go muhtin intellektuála sápmelaš Ruotas duostan jearrat nu go Asta jearrá? Livččii go soamis cuiggodan sámesystema almmolaččat ja garrasit nu go Arnold dahká? Leat go Davvinorgga aviissat nu go Davviruota aviissat?

Mon jearan danin go mon ferten raporttas čállit leat go mii menestuvvan Leahkit "Buotsámi ásahus". Mihttomearrin čuožžu oainnat ahte mii, Sámi allaskuvla, galgá leat "Buotsámi ásahus"!!! Muhto Buotsámi? Mii diet lea?

Buohkat dihtet ahte Suopma lea eará riika. Mii leat Allaskuvllas dál pláneme man-nat Supmii oahppan dihte dinet ruđaid Sámi kultuvrrain. Dehe jos eat sáhte dan oahppat, de sáhttit unnimusat goit oahppat bidjat buriid skohterluottaidd meahccái vai turisttat besset gilis gillái. Mon lean gullan ahte systema doaibmá Suomas.

Ja dat gii ii dieđe ahte Ruoššabealde lea áibbas eará máilbmi, sáhtta jearrat Elisabeth Schelleris - son logaldalai dáppe iežas dutkama birra mannan vahku ja muitalii earret eará ahte Ruoššas gávdnojit dušše 100 olbmo geat geavahit sámegiela aktiivvalaččat (ja 200 pássiiva giellageavaheaddji). Ja ahte geafivuolta sámiid gaskkas doppe lea áibbas eará dásis go dáppe.

Mon vikkan oažžut Sámi allaskuvlla jahkeraportta gárvinis. "Forskningen vid Sámi allaskuvla ska ha relevans och intresse i ett allsamiskt och ett urfolksperspektiv." Na lea go oba vejolaš ge Leahkit "Buotsámi" ásahus, jearan alddán. Gii lea hutkan dien doahpaga? Ja goas?

Ja jos mon lean riehta diedihuvvon, de čohkká Ville ain otná beavvi iečas kontuvrras Guovdageainnus dieiguin Buotsámi váttsivuodaiguin. Juste nu go muitalusa Ferdinand: beavvis beaivái, jagis jahká. Fina su luhtte go dus lea astu! Ja buvttet sutnje vástádusa jearaldahkii: Leat go don seammalágan go eará sámit?

Ville Söderbaum
www.ville.se

KRÖNIKA

